

รายงานสถานการณ์การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กองข่าวกรองทางการเงิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ป.ง.) ได้จัดทำ “รายงานสถานการณ์การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ” เนื่องด้วยความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ความผิดมูลฐานตามมาตรา ๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

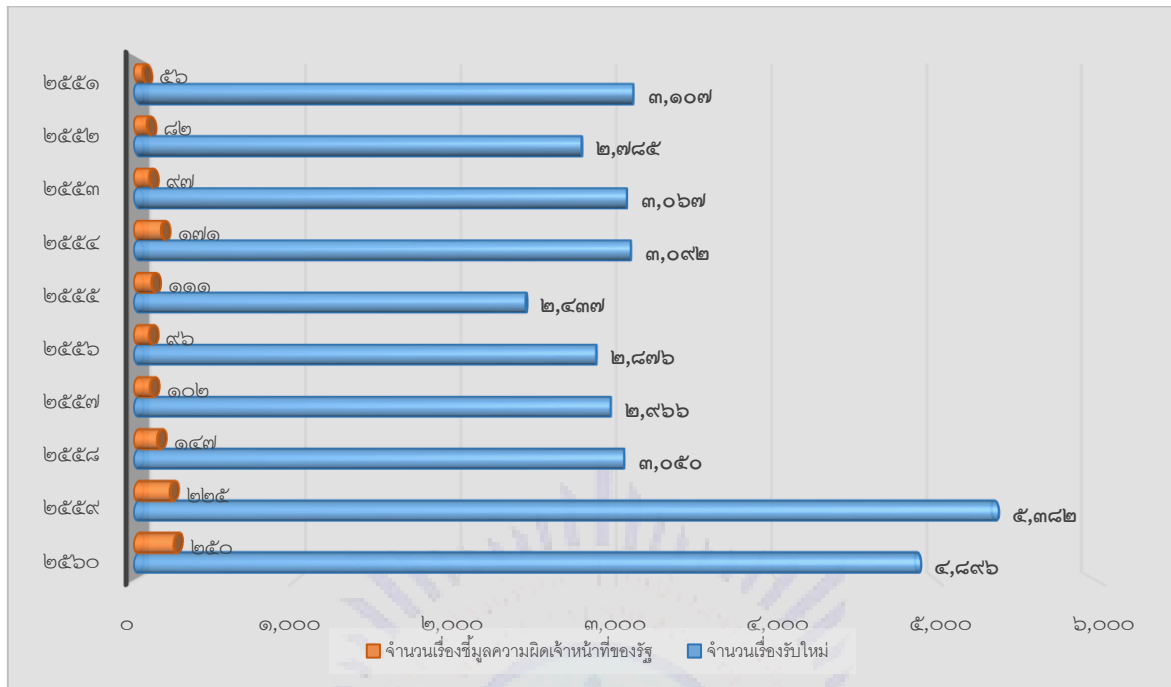
เมื่อปี ๒๕๖๑ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International หรือ TI) มีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์แก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ในแต่ละปี TI จะจัดทำดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์การทุจริต (Corruption Perception Index หรือ CPI) ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่ง TI ได้จัดทำ CPI ของประเทศต่าง ๆ จำนวน ๑๘๐ ประเทศ ผลปรากฏว่า ประเทศไทยได้ ๓๖ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน ซึ่งอยู่ในลำดับที่ ๙๙ จากทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศทั่วโลก และลำดับที่ ๕ จากทั้งหมด ๑๐ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (ศูนย์กลางคะแนนทุจริตมากที่สุด ถึงหนึ่งร้อยคะแนนทุจริตน้อยที่สุด) และเมื่อพิจารณาข้อมูล CPI ย้อนหลัง ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๑) พบว่าประเทศไทยได้คะแนน ๓๖ ๓๗ ๓๕ และ ๓๘ คะแนน ตามลำดับ ประเทศไทยยังคงมีภาพลักษณ์เป็นประเทศที่มีปัญหาการทุจริตค่อนข้างมาก ด้วยเหตุนี้ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตจึงเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญ ทั้งนี้ การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง จะทำให้ทราบถึงแนวโน้มหรือสภาพปัญหา ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ สาระสำคัญมีดังนี้

๑. สถานการณ์การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่

จากการรวบรวมข้อมูลโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้อมูลในห้วงปี ๒๕๕๑ - ๒๕๖๐ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหาที่รับเข้ามาใหม่และเรื่องที่มีการชี้มูลความผิดเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนี้*

แผนภูมิที่ ๑ แสดงจำนวนเรื่องรับใหม่และจำนวนเรื่องข้อมูลความผิดเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในห้วงปี ๒๕๕๑ - ๒๕๖๐

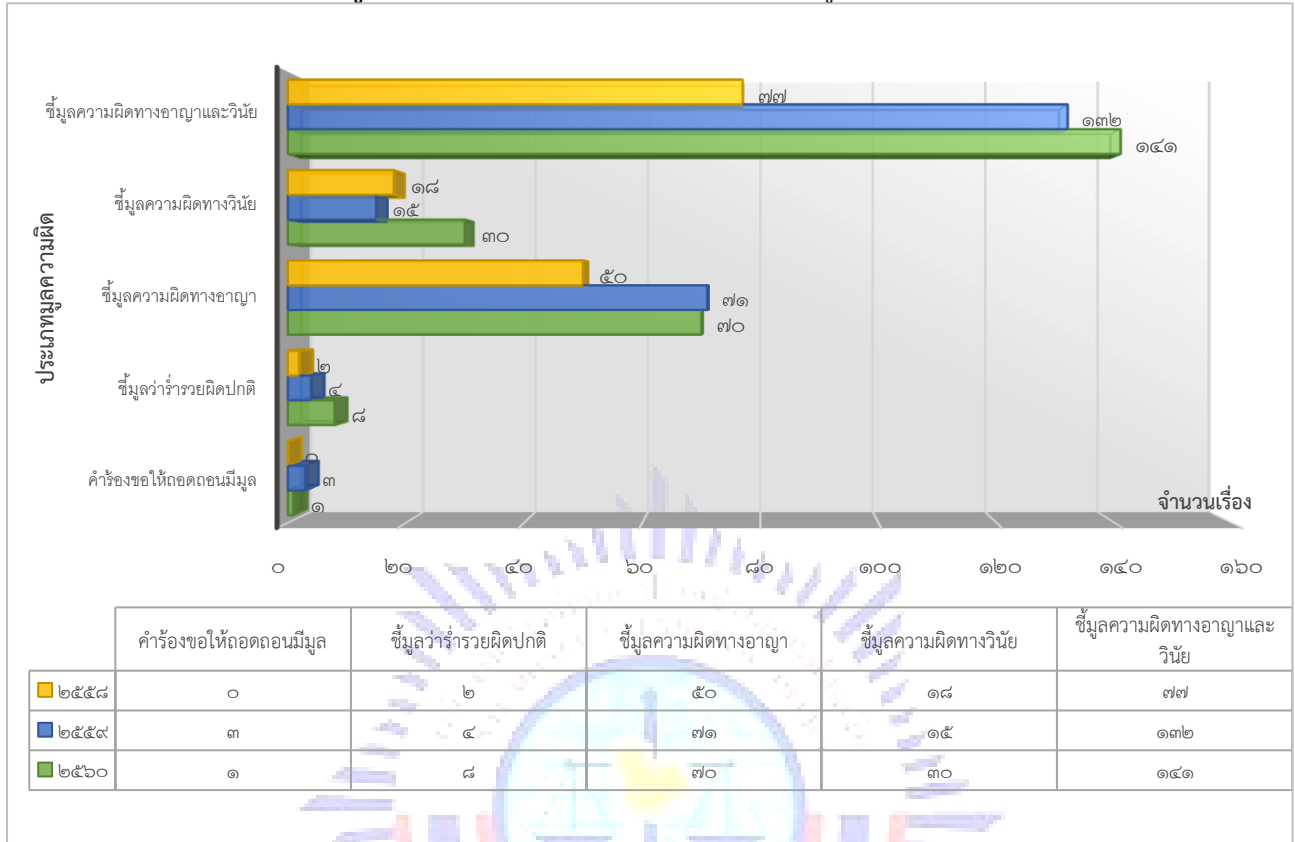
*ที่มา: รายงานประจำปีงบประมาณ ประจำปี ๒๕๕๑ - ๒๕๖๐ โดย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

จากแผนภูมิดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าจำนวนเรื่องที่ ป.ป.ช. รับเข้ามาใหม่ในแต่ละปีงบประมาณอาจใช้เป็นตัวบ่งชี้ถึงสถานการณ์ในช่วงใดช่วงหนึ่งได้ว่าการทุจริตมากหรือทุจริตน้อย โดยปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๘ เรื่องรับใหม่ มีจำนวนใกล้เคียงกันแล้วมีจำนวนสูงชันอย่างมากในปี ๒๕๕๙ เป็น ๕,๓๘๒ เรื่อง แต่ลดลงเล็กน้อยในปี ๒๕๖๐ เหลือ ๔,๘๙๖ เรื่อง ในขณะที่ จำนวนเรื่องที่มีการชี้มูลความผิดเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นพบว่า ในห้วงปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๔ มีจำนวนเรื่องเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแล้วลดลงในปี ๒๕๕๕ และ ๒๕๕๖ จากนั้นจึงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ แนวโน้มดังกล่าวอาจเป็นตัวบ่งชี้ว่า ประเทศไทยมีผลการปราบปรามการทุจริตที่เข้มงวดขึ้นจนทำให้จำนวนเรื่องที่มีการชี้มูลความผิดเจ้าหน้าที่ของรัฐเพิ่มขึ้นในห้วงเวลาดังกล่าว หรืออีกนัยหนึ่งคือ อาจมีการทุจริตเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับค่าดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์การทุจริต (Corruption Perception Index หรือ CPI) ที่จัดทำโดย TI ซึ่งประเทศไทยได้คะแนนค่อนข้างน้อย

สำหรับเรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดนั้น มีการจำแนกประเภทมูลความผิดออกเป็น ๕ ประเภท โดยในห้วงปี ๒๕๕๘ ถึง ๒๕๖๐ จำนวนเรื่องข้อมูลว่าร่ำรวยผิดปกติ และชี้มูลความผิดทางอาญาและวินัย มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น รายละเอียดตามแผนภูมิที่ ๒ ดังนี้

แผนภูมิที่ ๒ แสดงจำนวนเรื่องในแต่ละประเภทความผิด

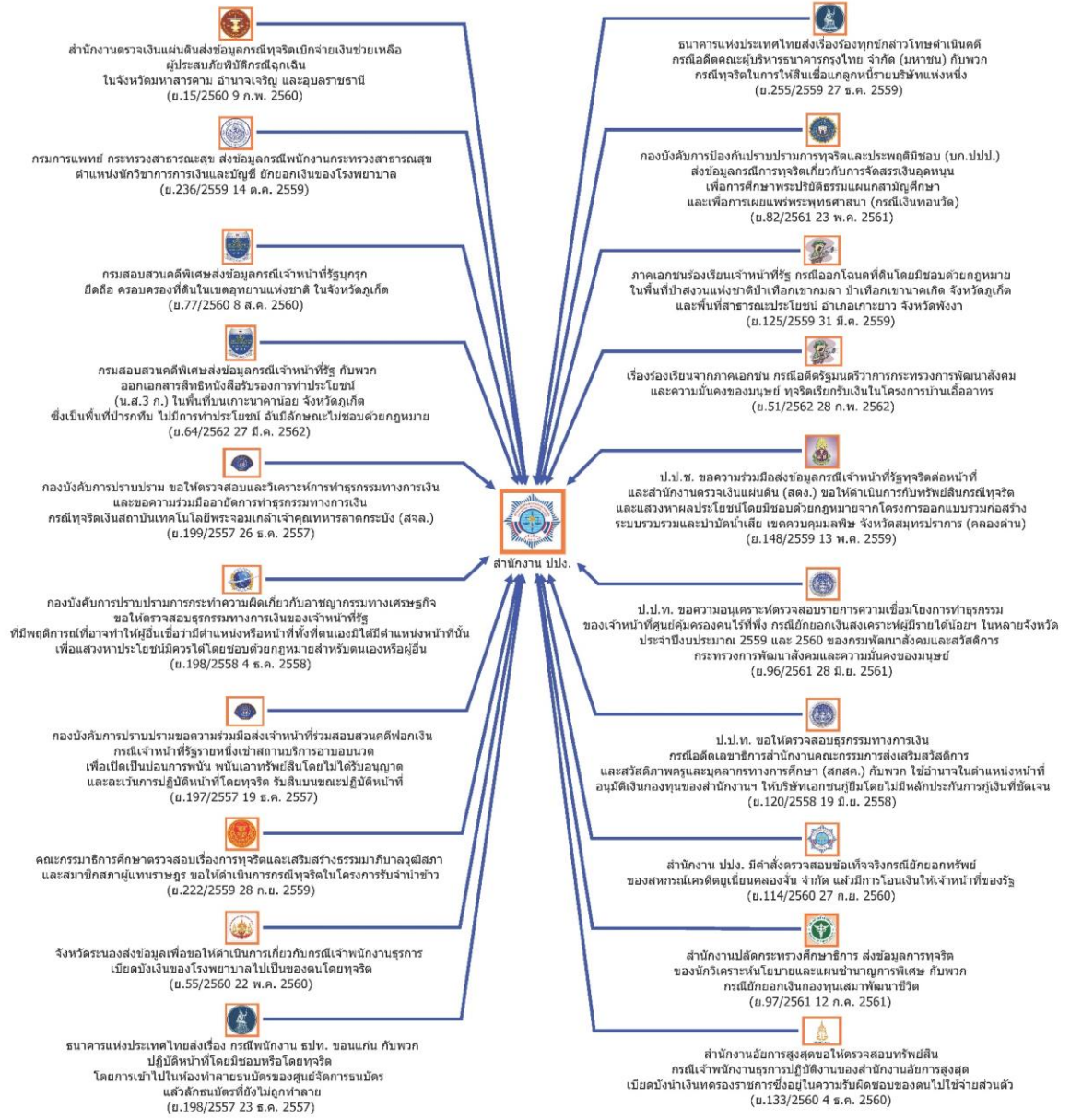
*ที่มา: รายงานประจำปีงบประมาณ ประจำปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ โดย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ข้อมูลเฉพาะปีงบประมาณที่มีการจำแนกไว้)

๒. การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการทุจริต

สำนักงาน ป.ป.ง. ได้มีการดำเนินมาตรการในทางแพ่งโดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อดำเนินการให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน อันเป็นการตัดวงจรหรือแหล่งที่มาของเงินทุนของผู้กระทำความผิดไม่ให้นำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปใช้ในการทุจริตอีก นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ ถึง ๒๕๖๒ สำนักงาน ป.ป.ง. ได้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในเรื่องหรือคดีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตหลายเรื่อง และได้สนับสนุนข้อมูล การทำธุรกรรมทางการเงินแก่หน่วยงานภายในสำนักงาน และหน่วยงานภายนอกที่เป็นหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายหลายหน่วยงาน จนนำไปสู่การยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต หลายคดี ดังแผนภาพ

ภาพที่ ๑ แสดง เรื่อง/กรณี/คดี ที่สำนักงาน ป.ป.ง. ได้ดำเนินการในห้วงปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๒

๓. ผลการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการทุจริต ตามมาตรา ๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ในห้วงปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐

ตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ จนถึงปี ๒๕๖๐ จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติการดำเนินการกับทรัพย์สิน ตามกฎหมายฟอกเงินกับความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการทุจริตฯ พบว่ามีคดีที่สำนักงาน ป.ป.ง. ได้รับมอบหมาย จากคณะกรรมการธุรกรรมให้ดำเนินการตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตาม มาตรา ๓ (๕) จำนวน ๑๑๕ คดี และตามมาตรา ๓ (๕) ควบคู่กับความผิดมูลฐานอื่นหรือความผิดอาญาฐาน ฟอกเงิน จำนวน ๒๕ คดี มีคดีที่คณะกรรมการธุรกรรมมีมติให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ตามมาตรา ๓ (๕) โดยมีจำนวนเรื่องรวม ๑๓๗ เรื่อง จำนวนรายคดี ๓ คดี มูลค่าทรัพย์สินจำนวน ๑,๐๑๐,๙๑๔,๔๕๖ บาท และ

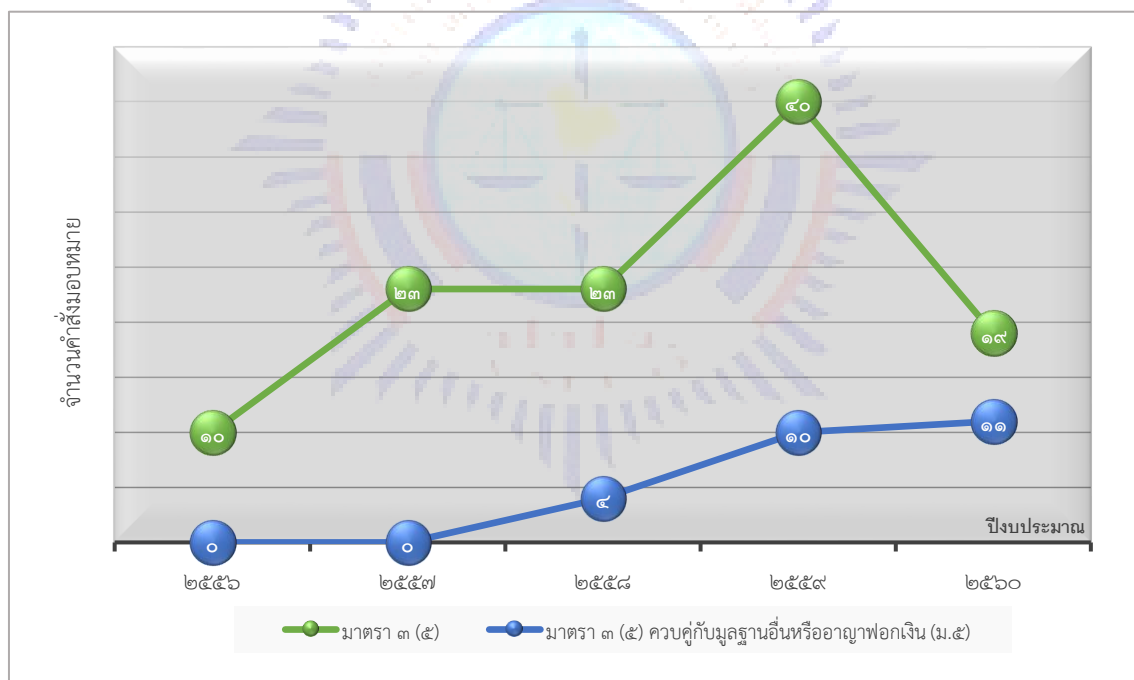

ตามมาตรา ๓ (๕) ควบคุมกับความผิดมูลฐานอื่นหรือความผิดอาญฐานฟอกเงิน โดยมีจำนวนเรื่อง ๔๓ เรื่อง จำนวนรายคดี ๗ คดี มูลค่าทรัพย์สิน จำนวน ๑๔,๕๑๔,๗๒๑,๑๘๑ บาท ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนคำสั่งมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบธุรกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตฯ และจำนวนคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ในห้วงปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐

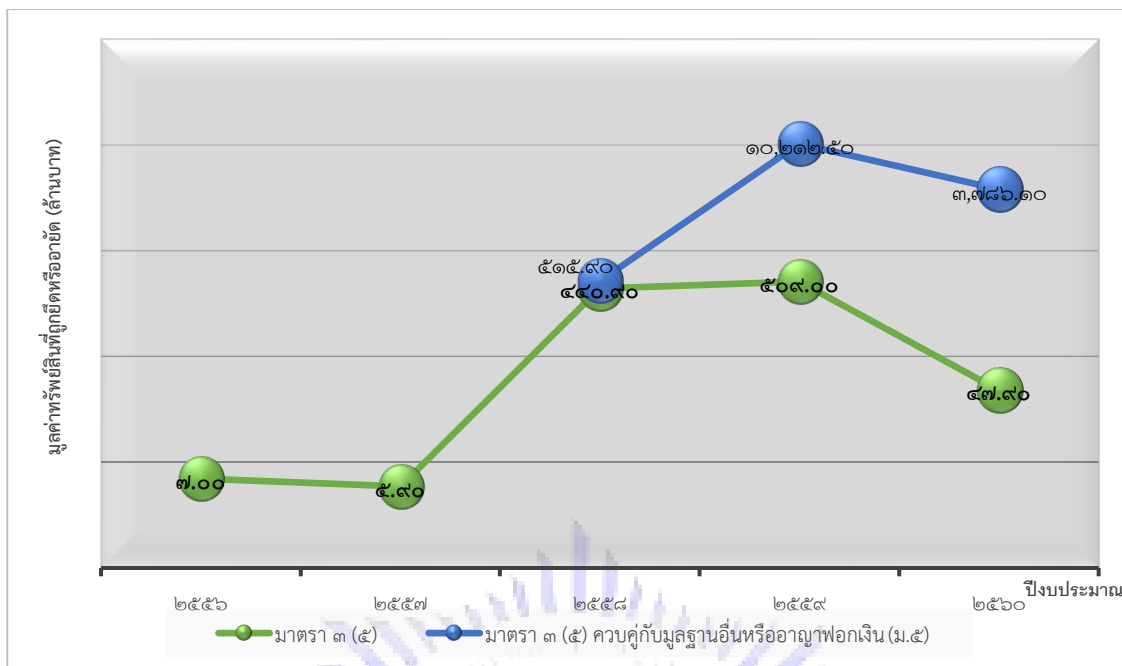
ปีงบประมาณ	จำนวนคำสั่งมอบหมายฯ		จำนวนคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน					
	ม.๓ (๕)	ม.๓ (๕) ควบคุมกับมูลฐานอื่น รวมทั้ง ม. ๕ (อาญาฟอกเงิน)	ม.๓ (๕)			ม.๓ (๕) ควบคุมมูลฐานอื่น และ ม. ๕ (อาญาฟอกเงิน)		
			จำนวนเรื่อง	จำนวนรายคดี	มูลค่า (บาท)	จำนวนเรื่อง	จำนวนรายคดี	มูลค่า (บาท)
๒๕๖๐	๑๙	๑๑	๒	๒	๔๗,๙๒๔,๔๕๙.๔๙	๑๓	๔	๓,๗๘๖,๑๙๙,๒๙๔.๘๐
๒๕๕๙	๔๐	๑๐	๘	๑	๕๐๙,๐๑๕,๘๘๘.๒๔	๕	๓	๑๐,๒๑๒,๕๙๖,๗๗๐.๕๗
๒๕๕๘	๒๓	๔	๔	-	๔๔๐,๙๖๘,๐๗๕.๔๗	๒๕	-	๕๑๕,๙๒๕,๑๑๕.๖๖
๒๕๕๗	๒๓	-	๒	-	๕,๙๒๕,๒๔๓.๑๗	-	-	-
๒๕๕๖	๑๐	-	๑	-	๗,๐๘๐,๗๙๐.๐๐	-	-	-
รวม	๑๑๕	๒๕	๑๗	๓	๑,๐๑๐,๙๑๔,๔๕๖	๔๓	๗	๑๔,๕๑๔,๗๒๑,๑๘๑

จำนวนคำสั่งมอบหมายในตารางที่ ๑ สามารถนำมาสร้างเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ ๔ แสดงจำนวนคำสั่งมอบหมาย ในห้วงปีงบประมาณ ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐

จากแผนภูมิที่ ๔ พบว่า ในห้วงปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ จำนวนคำสั่งมอบหมายฯ เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในปี ๒๕๕๙ ที่เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ อย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม ในปี ๒๕๖๐ จำนวนคำสั่งมอบหมายฯ ตามมาตรา ๓ (๕) กลับลดลง แต่จำนวนคำสั่งมอบหมายฯ ตามมาตรา ๓ (๕) ควบคุมกับมูลฐานอื่นหรือความผิดอาญฐานฟอกเงินเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และในส่วนของมูลค่าทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดนั้น สามารถนำมาสร้างเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ ๕ แสดงมูลค่าทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด ในห้วงปีงบประมาณ ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐

จากแผนภูมิที่ ๕ พบว่า ในห้วงปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ มูลค่าทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในปี ๒๕๕๙ ที่มีการดำเนินการกับทรัพย์สินในกรณีการทุจริตโครงการรับจำนำข้าว และกรณีทุจริตโครงการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียจังหวัดสมุทรปราการ (คลองด่าน) ซึ่งทั้ง ๒ กรณี มีมูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดค่อนข้างสูง

จากข้อมูลในตารางและแผนภูมิสรุปได้ว่า แม้สถิติในภาพรวมในแต่ละปีจะมีการดำเนินการกับทรัพย์สินเพิ่มขึ้นในห้วงปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ แต่ในปี ๒๕๖๐ มีสถิติลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการดำเนินนโยบายและมาตรการปราบปรามการทุจริตที่เข้มงวดของหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ยังมีมาตรการในการดำเนินการกับทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จึงอาจส่งผลให้สำนักงาน ป.ป.ง. มีสถิติการดำเนินการลดลง อย่างไรก็ตาม การดำเนินการของสำนักงาน ป.ป.ง. ในหลายปีงบประมาณ จนถึงขั้นคณะกรรมการตุลาการมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินต่ำกว่าคดีที่คณะกรรมการตุลาการมีคำสั่งมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สิน ซึ่งหมายถึงการตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินในแต่ละคดีในปีนั้น ๆ อาจไม่พบทรัพย์สินที่สามารถดำเนินการยึดหรืออายัดได้ในทุกคดี ประกอบกับคดีทุจริตฯ มีลักษณะการกระทำความผิดเป็นขบวนการที่มีความสลับซับซ้อน มีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมากและมีการวางแผนการเป็นขั้นตอน ทำให้ยากต่อการติดตามและยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดสำหรับแนวโน้มในปี ๒๕๖๒ เป็นต้นไป เมื่อพิจารณาข้อมูลของสำนักงาน ป.ป.ช. ในส่วนของจำนวนเรื่องที่มีการชี้มูลความผิดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง คาดว่าจะยังคงพบการทุจริตเช่นเดียวกับในห้วงปีที่ผ่านมา สำหรับจำนวนทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่ยึดหรืออายัดได้ตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น ขึ้นอยู่กับการดำเนินนโยบายและมาตรการปราบปรามการทุจริตของรัฐบาลและ

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง หากมีการดำเนินมาตรการได้อย่างเข้มงวด สถานการณ์การกระทำความผิดจะลดลง ส่งผลให้จำนวนหรือมูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดลดลง แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ สถานการณ์การกระทำความผิดจะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้จำนวนหรือมูลค่าทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ดำเนินการยึดหรืออายัดมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตามรายงานการประเมินความเสี่ยงระดับประเทศด้านการฟอกเงิน/การสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (National ML/FT risk assessment-NRA) ผลจากรายงานระบุว่า รายได้จากอาชญากรรม “ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ” อยู่ใน ๓ อันดับแรก ถือเป็นภัยคุกคามระดับสูงของประเทศ

ที่มา : <http://www.amlo.go.th/index.php/th/2016-05-22-11-45-05/2016-05-25-19-13-47/institutional-code-for-using-with-aers>

เฝ้าระวัง : สำนักงาน ป.ง. ขอความร่วมมือผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม (ผู้มีหน้าที่รายงาน) ดำเนินการตามประกาศสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรื่อง บุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง (ประกาศ ณ วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) อาทิ การพิจารณาความเสี่ยงของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง หมายรวมถึงการมีฐานข้อมูลรายชื่อบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมืองของประเทศไทยและมีการทบทวนให้เป็นปัจจุบัน โดยขอให้ผู้มีหน้าที่รายงานเฝ้าระวังการทำธุรกรรมที่ผิดปกติของบุคคลที่มีสถานภาพทางการเมือง เพื่อมิให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวใช้เป็นช่องทางในการนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตเข้าสู่กระบวนการฟอกเงิน หากผู้มีหน้าที่รายงานพบความผิดปกติให้รายงานธุรกรรมอันมีเหตุอันควรสงสัยมายังสำนักงาน ป.ง. เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อันจะส่งผลต่อการช่วยยกระดับสภาพลักษณะของประเทศไทยที่ยังคงมีปัญหการทุจริตค่อนข้างมาก